INFOGRAPHIC SIRE CAMPAGNE - cijfers & quotes

januari 2023

verlies elkaar niet
als polarisatie dichtbij komt

SIRE
DE MAATSCHAPPIJ
DAT BEN JIJ

Definitie Polarisatie

Problematische tegenstellingen/meningen tussen groepen in de samenleving of mensen onderling, waardoor men steeds meer tegenover elkaar komt te staan. We luisteren niet meer naar elkaar, nemen elkaar niet meer serieus of gaan elkaar zelfs haten vanwege onze standpunten.

Sentiment in Nederland

1,4 miljoen Nederlanders minder/geen contact met familie en vrienden

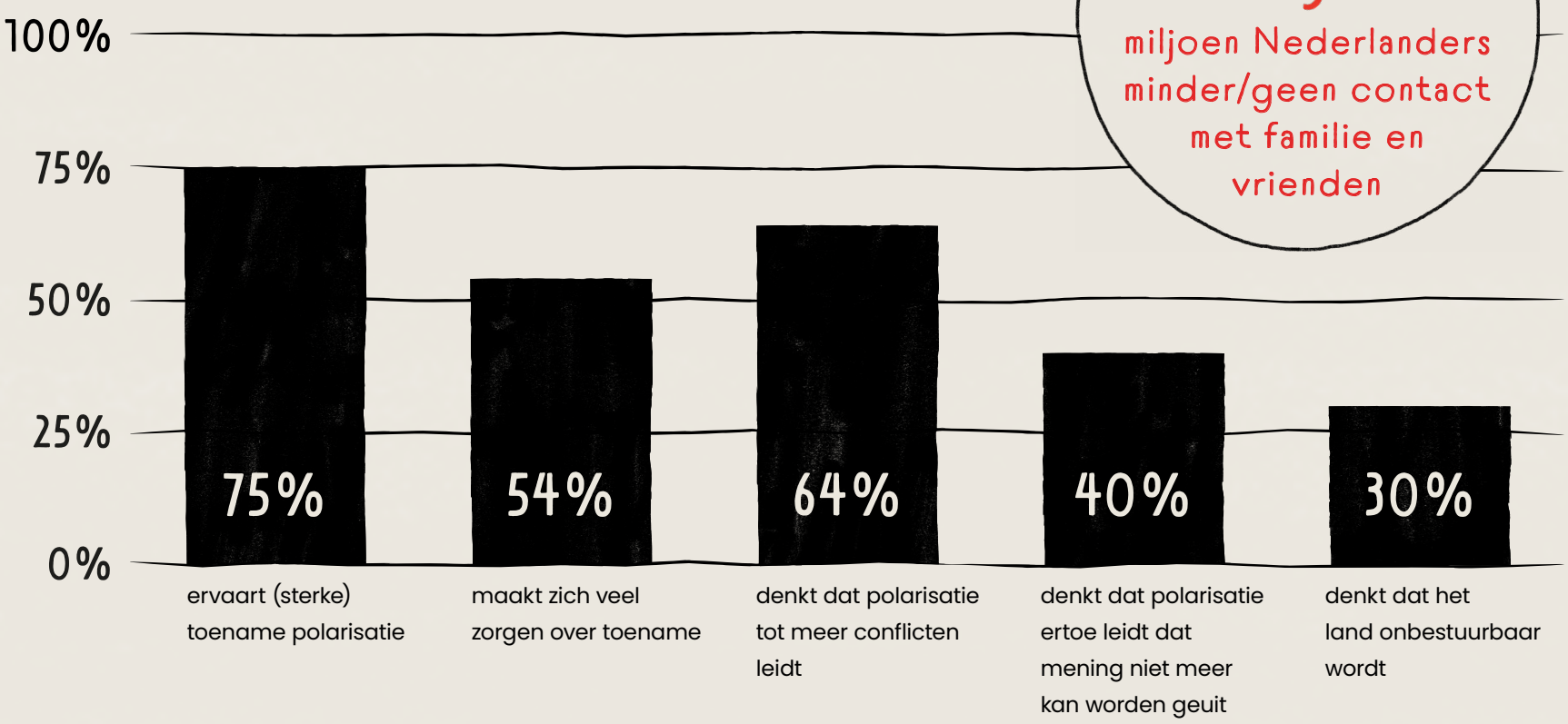

Dr. Eelco Harteveld

Uit Burgerperspectieven december 2022, Sociaal en Cultureel Planbureau:

"Een ruime meerderheid van de Nederlanders maakt zich zorgen over polarisatie. Ze denken daarbij aan verslechterde omgangsvormen en verharding in het politieke en publieke debat. Ook ergeren ze zich aan uitingen die zij als extreem of radicaal ervaren."

Universitair docent Politicologie Universiteit van Amsterdam:

"De onderzoeken van SCP en SIRE laten zien dat er terecht grote zorgen zijn over het toegenomen gevoel van polarisatie. Het is goed ons te realiseren dat we allemaal een blinde vlek hebben en de wereld bezien door een gekleurde bril. Dat is heel menselijk. Automatisch delen we de wereld in: 'wij' en 'zij'. Over de laatste groep hebben we vaak onze mening en vooroordelen klaarliggen. Dit besef is belangrijk, omdat dat het begin van de oplossing is."

Top 5 polarisatiegebieden maatschappij

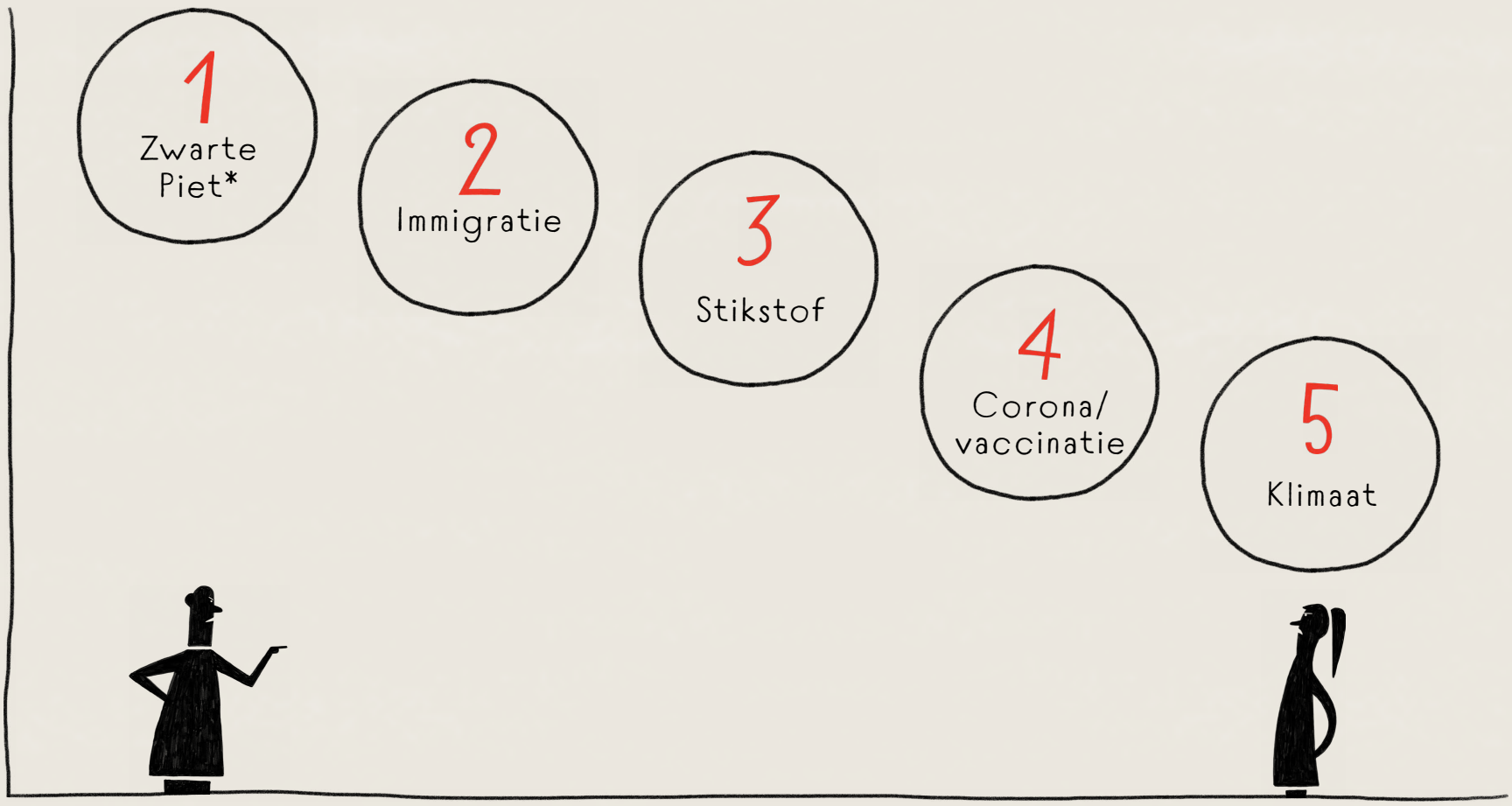

** mede hoge ranking door onderzoeksperiode eind november 2022*

Oorzaken

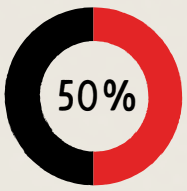

Verharding samenleving

- Minder respect voor elkaar: 49%
- Afwijkende mening minder geaccepteerd: 39%

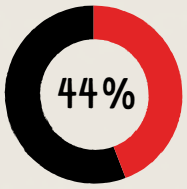

Luisteren minder naar elkaar

- Minder interesse in elkaar: 28%
- Sneller een mening over iets hebben: 28%

Aanjagers polarisatie

- Social media: 71%
- Politiek: 62%
- Berichtgeving in de media: 51%

35% heeft last van polarisatie in eigen kring

→ 73% leidt tot irritatie, vervelende sfeer en/of frustratie
→ 31% ontstaan ruzies of conflicten
→ 36% geen of minder contact met personen met andere mening

Prof. Dr. Paul van Lange

Hoogleraar sociale psychologie
Vrije Universiteit Amsterdam

"Polarisatie gaat over verschillen van mening en inzicht. Dit kan leiden tot constructieve gesprekken, maar gevoelens van (morele) superioriteit, angst of boosheid zitten ons vaak in de weg. Het gevaar is dat veel mensen daardoor het gesprek uit de weg gaan en het gezonde vertrouwen in anderen langzaam maar zeker verliezen. En dat terwijl onze grote uitdagingen, zoals bijvoorbeeld klimaatverandering en immigratie, vragen om gesprek, onderling vertrouwen en solidariteit. "

23% weet niet wat te doen als polarisatie dichtbij komt

Bewustzijn:

34% zegt zelf te polariseren

Effecten polarisatie

54% heeft het gevoel op te moeten passen op zijn/haar woorden
41% durft niet alles te zeggen uit angst voor conflicten
44% vermijdt gesprek fundamenteel andersdenkende
20% heeft vooroordelen over iemand met ander standpunt
32% heeft minder contact door toenemende tegenstellingen
18% heeft minder begrip voor mening van anderen
67% is zich vaker bewust van grote tegenstellingen tussen mensen

Prof. Dr. Paul Dekker

Hoogleraar Civil Society Tilburg University, redacteur overzichtsbundel 'Politieke polarisatie in Nederland'

"Polarisatie baart veel mensen zorgen. Ze zien verharding, een ruwere toon en onbegrip voor de andere kant. Dat gaat vaak over kleine groepen en incidenten. Verspreiding daarvan kunnen we tegengaan. Het begint allemaal met luisteren om de ander te begrijpen, niet enkel om te reageren. Ga met elkaar in gesprek en praat vooral ook eens met mensen waarvan je verwacht dat die heel anders denken."

Prof. Dr. Hans Boutellier

Bijzonder hoogleraar polarisatie Vrije Universiteit Amsterdam en voorheen directeur Verwey-Jonker Instituut

"Het onbehagen op veel fronten is groot. Culturele verschillen staan steeds meer op de voorgrond. Het verhaal over wat we delen, verdwijnt

naar de achtergrond. Extreme opvattingen halen het nieuws; het is een kleine groep die schreeuwt. Tegelijk er is een groot midden met een waaier aan opvattingen. Die grote meerderheid is redelijk en heeft wel degelijk invloed. De meerstemmigheid van het midden maakt het mogelijk in gesprek te gaan en voorkomt dat we van elkaar wegdrijven."

12 manieren om elkaar niet te verliezen

op SIRE.nl

1. Zie een discussie niet als een wedstrijd
2. Probeer de ander niet te overtuigen van jouw gelijk
3. Vraag waarom het onderwerp de ander zo bezighoudt
4. Zie de ander niet als iemand die hoort bij 'die groep'
5. Laat elkaar uitpraten
6. Tel tot tien als je iets lelijks dreigt te zeggen
7. Accepteer dat we nou eenmaal verschillen
8. Parkeer het onderwerp even
9. Benoem de hechte band die jullie hebben
10. Geef op een kalme manier aan dat het je raakt zo tegenover elkaar te staan
11. Word het eens dat je het niet eens bent met elkaar
12. Spreek af hoe lang je samen over het onderwerp praat

Prof. Dr. Kees van den Bos

Sociaal psycholoog & rechtswetenschapper Universiteit Utrecht, schrijver 'The fair process effect: Overcoming distrust, polarization, and conspiracy thinking'

"Als we polarisatie willen voorkomen dan is het belangrijk ons echt te verdiepen in andere meningen. Niet te snel denken dat andere ideeën onzin of immoreel zijn. Luister eerst naar anderen. Geef daarbij aan dat je vreedzame gesprekken wil, met respect voor elkaar en de democratische rechtsstaat."

Bronnen

1. 0-meting DVJ Insights i.o.v. SIRE. N=1000, kwantitatief online onderzoek uitgevoerd van 28-11 tot 3-12-2022, Nederlands publiek 18+
2. Continu Onderzoek Burgerperspectieven 2022|2, Sociaal en Cultureel Planbureau december 2022
3. Eelco Harteveld, Kees van den Bos, Paul van Lange, Paul Dekker, Hans Boutellier voor hun wetenschappelijke bijdragen

SIRE DE MAATSCHAPPIJ DAT BEN JIJ

#verlieselkaarniet